

ผลกระทบ และการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในกลุ่มอาชีพนักดนตรี

ธิดาพร สันติ

สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทบทวนองค์ความรู้ และบริบทที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และรูปแบบการจ้างงานของนักดนตรีในปัจจุบัน 2) ศึกษาผลกระทบ และการปรับตัวของนักดนตรีในภาวะการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ กลุ่มนักดนตรีกลางคืนซึ่งมีทั้งหมด 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มนักดนตรีที่มีการประกอบอาชีพตามสถานบันเทิงซึ่งประกอบด้วยผับบาร์ ร้านอาหารกึ่งผับบาร์ สวนอาหาร กลุ่มนักดนตรีที่มีเวลาการทำงานในช่วงเวลากลางคืน และกลุ่มนักดนตรีตามงานเทศกาลหรืองานอีเว้นท์ เพื่ออธิบายถึงชีวิตความเป็นอยู่ ผลกระทบที่ได้รับ และการปรับตัวของนักดนตรีในช่วงโควิด 19 ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจำนวน 6 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจ้างงานของนักดนตรีในปัจจุบันจะเป็นการจ้างงานเป็นรูปแบบการผ่านนายจ้างโดยตรง และการแนะนำซึ่งกันและกัน โดยการทำงานของนักดนตรีกลางคืนก่อนเกิดโควิด 19 ส่วนมากจะเป็นการทำงานในสถานที่สังสรรค์ในยามค่ำคืน และความเป็นอยู่ของนักดนตรีนั้นจะเริ่มการทำงานเป็นช่วงเวลากลางคืน และใช้เวลากลางวันเป็นการพักผ่อน 2) นักดนตรีได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในด้านการทำงาน การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ โดยเฉพาะภาระค่าใช้จ่าย และต้องปรับตัวในวิถีชีวิตแบบใหม่ ซึ่งผลกระทบด้านรายได้ที่ลดลงเป็นประเด็นหลัก จากการปิดสถานบันเทิงหรือปิดกิจการในสถานที่ที่นักดนตรีไปทำงาน 3) มีรูปแบบการจัดงานดนตรีเปลี่ยนไป ทำให้นักดนตรีถูกลดงานหรือเลิกจ้าง และ 4) การว่างงานของนักดนตรีทำให้ขาดรายได้หรือรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต ต้องหางานเพิ่มหรือสร้างอาชีพเสริมอื่น เรียกว่าอาชีพที่สอง เช่น อาชีพขนส่งอาหารเดลิเวอรี่ ครูสอนดนตรี ผู้ช่วยผู้จัดการร้านอาหาร และเกิดการเปลี่ยนเวลาการทำงานจากกลางคืนเป็นกลางวัน เป็นการทำงานที่บ้าน (Work From Home) เช่น การทำงานลงเสียงดนตรี และโฆษณา การแต่งเพลง การแสดงดนตรีผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก การประชุมผ่านโปรแกรมซูม เป็นต้น

คำสำคัญ: อาชีพนักดนตรี ผลกระทบ การปรับตัว โควิด 19 ความมั่นคงในอาชีพ

The Impact and Adjustment During the COVID–19 Pandemic Among Artists

Tidaporn Sandee

Master of Arts Program in Human and Social Development Chulalongkorn university

Abstract

This study was conducted with the following objectives: 1) to review the body of knowledge and contexts that are involved with the living of musicians and their current employment; 2) to study the effect and how the musicians adapt themselves to the COVID–19 pandemic situation. This qualitative study employed the in–depth interviews with 6 participants as main data collection method. The participants consisted of musicians who were divided into 3 groups. The first group consisted of the musicians working at entertainment venues including pubs, bars, bistros, restaurants. The second group were the musicians who worked at night. The last group consisted of musicians working at the music festival or the event.

As could be seen in the results that: 1) from the reviewing, at the present time the musicians were hiring directly by their clients via word of mouth. Before the COVID–19 pandemic, they worked at entertainment venues at night times and lived their life at night and rested in day times. 2) The musicians who were affected by COVID–19 pandemic had discussed the effects in many aspects including their work and living. The COVID–19 situation was significantly affecting their cost of living in terms of the expenses. Moreover, they had to adjust themselves to the new normal, which affecting their income after the entertainment venues had been closed. 3) The number musicians' works were decreased by the change of music festival. 4) Being unemployed made their income insufficient to make a living. Therefore, they had to find a second job, for example, food delivery, music teacher, assistant restaurant manager. They changed their working time from nighttime to daytime or did work from home such as working on music, songwriting, performing music via Facebook.

Keywords: Musicians, Effect, Adjusting, COVID–19, Job Stability

Received: 19 July 2021

Revised: 29 September 2021

Accepted: 3 November 2021

บทนำ

ช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นั้นเริ่มส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคมจากที่เคยได้รับผลกระทบจากภาวะฝุ่น PM 2.5 ในช่วงปี พ.ศ.2562 จนทำให้ในปี พ.ศ.2563 ที่เกิดการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้คนในสังคมนั้นใช้ชีวิตกันลำบากมากขึ้น และยังได้ส่งผลกระทบในด้านสังคม สุขภาพ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจในประเทศไทย จากผลสำรวจพบว่า มีกลุ่มคนที่ได้ผลกระทบจากโควิด 19 นั้นมีอยู่หลากหลายกลุ่มด้วยกันเช่น แรงงานทั้งใน และนอกระบบ กลุ่มคนเปราะบาง คนไร้ถิ่นที่อยู่อาศัย หากยกตัวอย่างผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโควิด 19 ในประเทศไทยนั้นในด้านเศรษฐกิจธุรกิจบางส่วนต้องปิดกิจการชั่วคราวหรือปิดถาวร บริษัท และโรงงานใหญ่หลายโรงงานได้รับผลกระทบส่งผลให้เศรษฐกิจนั้นหยุดชะงัก เมื่อสถานการณ์ประกอบกันเริ่มปิดกิจการหรือปิดชั่วคราวอาจมีแรงงานทั้งใน และนอกระบบส่วนหนึ่งที่อาจจะถูกเลิกจ้างอย่างถาวรได้หรือในบางองค์กรต้องปลดพนักงานออกเพื่อพยุงกิจการนั้นไว้ และทำให้เกิดการว่างงานได้โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2563 มีผู้ว่างงานเป็นจำนวน 500,000 คนรวมทั้งบัณฑิตจบใหม่ในปีนี้อีกด้วย (Bangkok Bank, 2563) แต่ในปัจจุบันมีอีกหนึ่งอาชีพที่ยังคงได้รับผลกระทบอยู่ตั้งแต่ช่วงโควิด 19 เริ่มเข้ามาจนถึงปัจจุบัน คือ อาชีพนักดนตรี โดยผู้วิจัยได้ทบทวน และค้นหาข้อมูลพบว่าในด้านบริบทสังคมอาชีพนักดนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแสดงเกิดการตกงานอย่างกะทันหัน สถานบันเทิงเลิกจ้างกลุ่มอาชีพดนตรีเพราะสถานที่บันเทิงยามค่ำ ผับบาร์หรือแม้แต่ร้านอาหารที่ใช้ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความบันเทิงเกิดการปิดตัวลงชั่วคราวทำให้นักดนตรีส่วนหนึ่งที่ต้องเสียรายได้หลักจากการเล่นดนตรีตามร้าน (อานันท์ นาคคง, 2563) ประเด็นที่ทำให้นักดนตรีนั้นตกงานเป็นเพราะว่าทางรัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หรือที่เรียกว่า พรก.ฉุกเฉิน โดยหนึ่งในพื้นที่เสี่ยงที่ถูกคำสั่งปิดชั่วคราวเป็นสถานที่ทำงานของอาชีพนักดนตรีที่ทำอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะผับบาร์ ร้านอาหาร สวนอาหาร สถานที่จัดคอนเสิร์ตหรือจัดการแสดงสินค้าทำให้นักดนตรีในช่วงที่เกิดภาวะโควิด 19 ได้รับผลกระทบอย่างมากในการทำงาน ยกตัวอย่าง เช่น ไม่มีการถูกจ้างงานหรือถูกยกเลิกงานกะทันหัน นักดนตรีไม่ได้ทำอาชีพพิเศษเพิ่มเติมทำให้ขาดรายได้หรือไม่มีรายรับ-รายจ่าย ขาดรายได้ในช่วงเกิดการล็อกดาวน์ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่มีความยากลำบากรวมทั้งยังไม่มียางมือช่วยเหลือให้การดูแลในช่วงเกิดโควิด 19 (Jobthai, 2020) และในเขตกรุงเทพมหานครที่เกิดการใช้ พรก.ฉุกเฉิน ในช่วงที่เกิดสถานการณ์โควิด 19 ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2563 ทำให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองที่มีร้านอาหารและสถานบันเทิงเปิดกิจการจำนวนมากนั้นได้รับผลกระทบอย่างหนัก นักดนตรีที่ส่วนใหญ่เข้ามาพักอาศัย ย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครเป็นหลักก็ได้รับผลกระทบจากการเกิดโควิด 19 ครั้งนี้ด้วย แต่ยังไม่มีการวิจัยใดที่อธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโควิด 19

รวมทั้งการปรับตัว และรับมือความเปลี่ยนแปลงของนักดนตรี จนสามารถเข้าใจถึงอีกหนึ่งอาชีพที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโควิด 19 ในครั้งนี้

จากประสบการณ์การทำงานในสายดนตรี และมีความสนใจในด้านอาชีพนักดนตรีของผู้วิจัย ทำให้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจว่าอาชีพนักดนตรีที่ทำงานตามร้านอาหารหรือสถานบันเทิงนั้นมีการถูกจ้างงานในรูปแบบผ่านนายจ้างโดยตรง และปากต่อปากหรือการเชิญชวนจากคนที่มีประสบการณ์ในวงการดนตรีรวมทั้งในช่วงที่เกิดโควิด 19 ขึ้นอาชีพนักดนตรีได้มีการหาอาชีพที่สองเพื่อหารายได้มาดูแลตนเอง และครอบครัวทำให้ลดภาวะการว่างงานอีกด้วย

จากเหตุผลทั้งหมดในข้างต้นนั้น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมองเห็นผลกระทบของนักดนตรีในด้านอื่น จึงได้จัดทำบทความขึ้นนี้ที่ต้องการจะอธิบายถึงผลกระทบที่ได้รับของนักดนตรีในช่วงเกิดภาวะโควิด 19 รวมทั้งการปรับตัวของนักดนตรี โดยมุ่งอธิบายในประเด็นผลกระทบที่เกิดขึ้น วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบการทำงานแบบใหม่รวมถึงการปรับตัวให้สามารถผ่านพ้นสถานการณ์โควิด 19 ไปได้ด้วยดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทบทวนองค์ความรู้ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และรูปแบบการทำงานของนักดนตรีในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบ และการปรับตัวของนักดนตรีในภาวะการแพร่ระบาดของโควิด 19

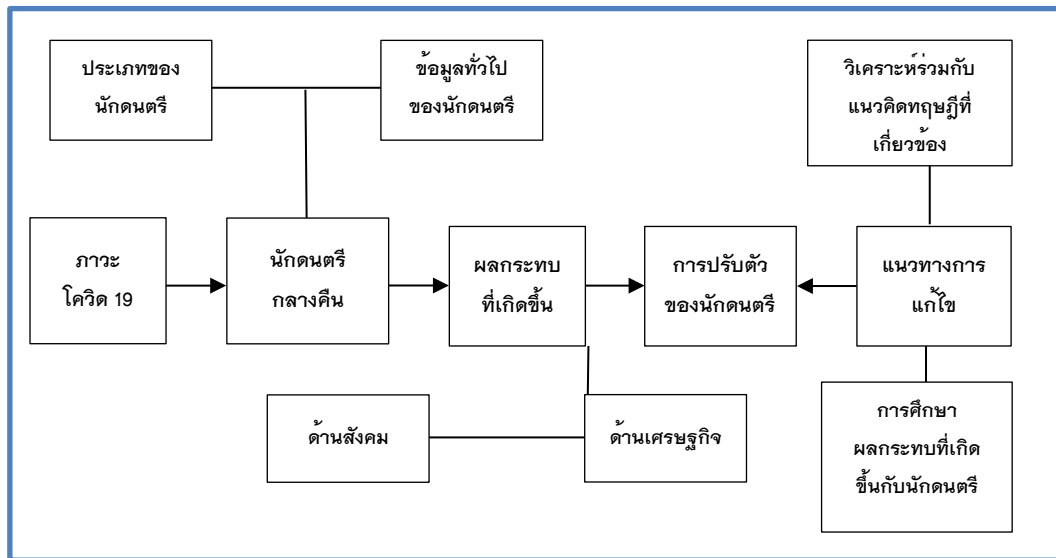
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้นผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ นักดนตรีที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โควิด 19 โดยจะเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์จากการเชิงลึกจำนวน 6 คน คือ กลุ่มนักดนตรีกลางคืนที่ทำงานประจำในสถานที่ยามค่ำคืน เช่น ร้านอาหารจำนวน 2 ท่าน นักดนตรีที่มีการทำงานในช่วงเวลากลางคืนจำนวน 2 ท่าน และนักดนตรีที่มีการทำงานในงานเทศกาลหรืองานอีเวนต์จำนวน 2 ท่าน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นจะอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ส่วนใหญ่มีการทำงานตามสถานบันเทิงอยู่ในละแวกเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมทั้งผู้สัมภาษณ์ที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลซึ่งสะดวกในการเดินทางไปทำงานหรือติดต่อกับทางดนตรีในช่วงเวลากลางวัน และช่วงเวลากลางคืน ส่วนจำนวนผู้สัมภาษณ์จำนวน 6 คน นั้น เป็นจำนวนของนักดนตรีที่สามารถให้ข้อมูลได้ในส่วนข้อมูลทั่วไป และในเชิงลึกได้เพราะในปัจจุบันส่วนใหญ่นั้นเป็นอดีตนักดนตรีกลางคืนที่หันไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่สายงานดนตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยผลกระทบ และการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด 19 ในกลุ่มอาชีพนักดนตรี

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยผลกระทบ และการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด 19 ในกลุ่มอาชีพนักดนตรีนั้น มีการศึกษากรอบแนวคิดจากการทบทวนวรรณกรรม และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปตามกรอบแนวคิดได้ดังต่อไปนี้

ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดจากภาวะโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อพนักงานดนตรีที่มีการทำงานตามสถานบันเทิงซึ่งถูกปิดกิจการชั่วคราวตามพรก.ฉุกเฉิน ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2564 ทำให้นักดนตรีส่วนใหญ่ขาดรายได้ และไม่มียานพาหนะในช่วงที่เกิดภาวะโควิด 19

การปรับตัวของนักดนตรี หมายถึง การการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งในกรอบแนวคิดนี้หมายถึงเมื่อเกิดภาวะโควิด 19 นั้นนักดนตรีที่ได้รับผลกระทบก็ต้องเริ่มหาแนวทางการปรับตัวมากขึ้นเพื่อสามารถดำรงชีวิตให้ผ่านพ้นช่วงสถานการณ์โควิด 19ไปได้

ในส่วนขอบเขตของกรอบแนวคิดของงานวิจัยนั้นเป็นขอบเขตการศึกษาแบบทฤษฎีภูมิการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) ของเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาใช้เป็นกรอบการวิจัยเพื่อกำหนดงานวิจัยให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของวิกฤติ COVID-19 ที่มีผลกระทบต่อสังคมดนตรีของไทย บทความเกี่ยวกับวงการเพลงในช่วงสถานการณ์โควิด 19 เป็นต้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพโดยเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาแบบทฤษฎีภูมิการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การศึกษาแบบทฤษฎีภูมิเป็นการศึกษาข้อมูลจากงานเอกสาร รายงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ข่าวหนังสือพิมพ์หรือข้อมูลฐานข้อมูลสารสนเทศ เอกสารสิ่งพิมพ์ที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงเทคโนโลยีสื่อในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมด และการศึกษาแบบปฐมภูมิคือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อได้รับข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ในส่วนการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษานั้นผู้วิจัยได้เลือกวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ทำให้กลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่มนักดนตรีกลางคืนที่ทำงานประจำในสถานที่ยามค่ำคืน เช่น ร้านอาหารจำนวน 2 ท่าน นักดนตรีที่มีการทำงานในช่วงเวลากลางวันจำนวน 2 ท่าน และนักดนตรีที่มีการทำงานในงานเทศกาลหรืองานอีเว้นท์จำนวน 2 ท่าน เป็นจำนวนทั้งหมด 6 ท่าน ซึ่งคุณสมบัติการเลือกกลุ่มเป้าหมายการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเองเพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยมีความรู้ และประสบการณ์จากความสนใจการทำงานในสายงานดนตรี และวัตถุประสงค์ของงานวิจัยขึ้นนี้ที่ต้องการทราบถึงกระทบที่นักดนตรีได้รับในช่วงสถานการณ์โควิด 19 และการปรับตัวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้วิจัยจึงเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์การทำงานเป็นนักดนตรีกลางคืนมากกว่า 6 ปีขึ้นไป เพื่อให้ได้รับข้อมูลก่อน และหลังเกิดโควิด 19 ได้อย่างชัดเจน และผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 6 ท่าน เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดยได้รับปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นเกิดโควิด 19 จนถึงปัจจุบันที่ได้ทำการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์โควิด 19 มาเรียบร้อยแล้ว

โดยผู้วิจัยได้แบ่งแนวทางการสัมภาษณ์ออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน คือ 1) วิถีชีวิต และประสบการณ์การทำงานของนักดนตรีในช่วงก่อนเกิดโควิด 19 2) ผลกระทบที่ได้รับในช่วงเกิดภาวะโควิด 19 3) การรับงานของกลุ่มนักดนตรีในช่วงโควิด 19 4) การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงของนักดนตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะทำการลงเก็บข้อมูล คือ การศึกษาแบบปฐมภูมิ โดยการศึกษาแบบปฐมภูมิเป็นรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ กลุ่มนักดนตรีที่วิจัย ได้แบ่งแนวทางการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ส่วน การบันทึกข้อมูลจะใช้วิธีการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาในเอกสารที่เกี่ยวข้องจะนำมาวิเคราะห์ให้เกิดความถูกต้องเพื่อให้ทำความเข้าใจผลกระทบ และปัจจัยที่เกิดขึ้น สามารถตอบคำถามในประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2. ข้อมูลในส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรูปแบบสัมภาษณ์เชิงลึกของนักดนตรีนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลักษณะเชิงพรรณนาโดยนำผลจากการสัมภาษณ์มาบรรยายสรุปผล และจัดทำเป็นตารางอภิปรายผลเป็นประเด็นในแต่ละคำถาม นำมาจัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาตอบคำถามในส่วนของวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ได้อย่างถูกต้อง

การตรวจสอบข้อมูล

ในส่วนของการตรวจสอบข้อมูลนั้น ทางผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการตรวจสอบแบบสามเส้าเป็นการตรวจสอบเพื่อหาความเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ และเป็นการตรวจสอบความครบถ้วน และคุณภาพของงานที่ได้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลจากประสบการณ์จริงของผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นการเล่าเหตุการณ์ และสิ่งที่พบเจอในช่วงที่เกิดภาวะโควิด 19 นำมาตรวจสอบความแน่นอน และเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ว่าได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องรวมทั้งหาความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วย

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ออนไลน์ และการวิจัยแบบเอกสารโดยการถอดเทปจากบทสัมภาษณ์จากสื่อหรือบทความต่าง ๆ ได้พบข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบ และการปรับตัวของนักดนตรีในภาวะโควิด 19 จนถึงเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือในอนาคต

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล (นาม สมมติ)	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพใน ปัจจุบัน	รายได้ก่อน เกิดภาวะ โควิด 19	รายได้หลัง เกิดภาวะ โควิด 19
เฟรม	ชาย	23	ปริญญาตรี	ครูสอนดนตรี และนักดนตรี กลางคืนใน ร้านอาหาร	10,000	ไม่แน่นอนใน แต่ละเดือน
เทียน	หญิง	26	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	นักดนตรี กลางคืนและ นักดนตรีงาน อีเวนต์	15,000 บาท – 20,000 บาท	ลดลง ประมาณ 80%
โค้ก	ชาย	28	ปริญญาตรี	ผู้ช่วย ผู้จัดการ เจ้าของ penguineat shabu	รายได้เท่า เดิม	รายได้เท่า เดิม
โซระ	ชาย	41	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	นักร้องนัก ดนตรี กลางคืนและ นักดนตรีใน งานเทศกาล	25,000	ลดลง
กัน	ชาย	26	ปริญญาตรี	นักดนตรี กลางคืนและ ช่างภาพ	รับเป็นต่อ งาน มีความ ไม่แน่นอน	ลดลงหรือไม่ มีเข้ามา
มัด	หญิง	30	ปริญญาโท	นักดนตรีและ ทำงานด้าน กฎหมาย	ไม่ เปลี่ยนแปลง	เท่าเดิม

จากตารางที่ 1 พบว่ามีข้อค้นพบแสดงผลการวิจัยในประเด็นเรื่อง “ผลกระทบที่เกิดในภาวะโควิด 19 ของนักดนตรี” จากผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปจากการค้นพบตามระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การถอดเทปจากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล บทสัมภาษณ์จากสื่อวิดีโอทัศน์ออนไลน์ และอธิบายตามประเด็นที่สำคัญซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในกลุ่มนักดนตรี

เกณฑ์ในการวิเคราะห์	ข้อค้นพบ
1. รายได้	มีการลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากไม่มีการทำงาน และการรับงานทำให้รายได้ลดลงหรือไม่มีรายได้จากการทำงาน
2. งานที่ได้รับมอบหมาย และการจ้างงาน	ถูกเลื่อนไปอย่างไม่มีกำหนดหรือเกิดการถูกยกเลิกงานเนื่องจากเกิดการใช้พรก.ฉุกเฉิน ทำให้ร้านอาหาร และสถานบันเทิงถูกพักชั่วคราว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19 การรับงาน และการจ้างงานน้อยลงเพราะไม่สามารถจัดการแสดงดนตรีหรือเล่นดนตรีตามสถานบันเทิงได้
3. ภาระค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายที่ต้องจัดการทุกเดือนยังคงมีอยู่ ไม่มีรายได้ในช่วงโควิด 19 และยังคงมีค่าใช้จ่ายในการป้องกันตนเองจากโควิด 19 ด้วย

จากตารางที่ 2 ในบทความที่ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลพบว่าประเด็นหลักที่สำคัญ คือ

1. รายได้ และค่าใช้จ่าย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ารายได้ของนักดนตรีตั้งแต่เกิดพรก.ฉุกเฉินภาวะโควิด 19 ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 นั้นพบว่ารายได้จากการเล่นดนตรีนั้นหายไปเกือบ 100% โดยคำสัมภาษณ์ของเฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปี ที่ทำงานเป็นนักดนตรีกลางคืน และครูสอนพิเศษด้านดนตรี ได้กล่าวไว้ว่า “รายได้จากการทำงานหายไปหมดเลย ร้อยเปอร์เซ็นต์ ช่วงแรกก็ทำใจไม่ได้ ต้องใช้เงินเก็บที่เก็บมาตลอด แต่พอตั้งหลักได้ ก็เริ่มหางานอื่นทำจากที่เคยได้วันละพันสองพันจากการเล่นดนตรีกับเพื่อน ตอนนี้แทบไม่ได้เลย” (5 มีนาคม 2564) คำสัมภาษณ์ของโซระ (นามสมมติ) อายุ 41 ปี ที่มีอาชีพเป็นนักดนตรี และหัวหน้าวงดนตรีของตนเองในนามวงโซระ ก็ได้กล่าวถึงรายได้ของตนเองที่หายไปในช่วงโควิด 19 “วงผมเคยมีรายได้มากที่สุด คือ 100,000 บาทต่อเดือน พอเกิดโควิดเหมือนเงินมันหายไปกับตา ไม่มีรายได้เข้ามาในวงเลย ตอนที่ม้งงานจ้างนั้นเป็นช่วงเทศกาลพอดีมีผู้จ้างงานชวนเราไปเล่นพอเค้าติดใจก็ชวนเราไปทำอีก ไม่ก็บอกต่อกับเจ้าของร้านอื่นเราเลยมีงานอยู่เสมอ เรามีราคาการแสดงที่กำหนดไว้อยู่แล้วผู้จ้างงานเลยตัดสินใจง่ายขึ้น” (23 มีนาคม 2564) และคำสัมภาษณ์มัด (นามสมมติ) อายุ 30 ปี ที่ตอนนี้ได้ทำงานนักดนตรีเป็นอาชีพเสริมได้พูดถึงรายได้ของตนเองว่าไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากสามารถอยู่ได้ตามปกติ “เนื่องจากงานดนตรีไม่ใช่งานหลักของเราแล้ว รายได้จึงเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก แต่สามีที่ทำงานเป็นนักดนตรีมาตลอด 10 ปีก็ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เช่นกัน แล้วรายได้ก็ลดลงจริง ๆ” (6 พฤษภาคม 2564) จะเห็นได้ว่ารายได้เป็นผลกระทบอย่างหนึ่งที่นักดนตรีต้องเจอกับปัญหานี้ทำให้ขาดรายได้ในการดำรงชีวิต และวางแผนได้ทันทีโดยไม่ทันได้ตั้งตัว

2.งานที่ได้รับมอบหมาย และการจ้างงาน

หากนักดนตรีต้องมีการทำงานโดยยึดหลักงานที่ได้รับมอบหมายอยู่ตลอดเวลาในการทำอาชีพนักดนตรีนั้น การเกิดภาวะโควิด 19 จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างน่าตกใจในวงการนักดนตรี เพราะการต้องทำงานในช่วงเวลากลางคืนนั้นต้องถูกเลื่อนไปหรือถูกยกเลิกงานไปในทันที จากที่ต้องทำงานในทุกช่วงเวลากลางคืนก็ต้องปรับไปทำงานในช่วงเวลากลางวัน บางท่านอาจจะไม่มีการทำงานเลยจนเกิดภาวะการว่างงาน ซึ่งคำสัมภาษณ์ของเทียน (นามสมมติ) อายุ 26 ปี ที่ทำงานเป็นนักดนตรีกลางคืนแบบเต็มตัว และยังอยู่ในวงการนักดนตรีกลางคืนมาตลอด 6 ปี ได้กล่าวถึงเรื่องงานที่หายไปในช่วงเกิดภาวะโควิดไว้ว่า “ก่อนโควิดมีแต่งงานจ้างตลอดไม่เคยขาด เป็นเพราะเราทำงานตรงนี้ประจำทำให้คนจ้างรู้ว่าถ้าเขาเสนองานมาให้ เราจะรับไว้ตลอดเราเป็นคนที่ไม่เกี่ยงงานที่ได้รับได้ทุกงาน” (27 กุมภาพันธ์ 2564) มัด (นามสมมติ) อายุ 30 ปี “เนื่องจากสถานการณ์ในแต่ละวันทั้งตัวเลขผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตก็ยังเยอะอยู่ ทำให้งานจ้างมีมาน้อยยังคงมีงาน live session ติดต่อเข้ามาบ้าง แต่ก็หลีกเลี่ยงการรับงานไปเจอคนอื่นเพราะยังไม่สบายใจเท่าไร” (6 พฤษภาคม 2564) โซระ (นามสมมติ) อายุ 41 ปี “งานของผมถูกยกเลิกไปทั้งหมด ทำให้งานตอนนี้ที่เป็นงานดนตรีก็เป็นงานแค่แต่งเพลงอยู่ที่บ้านไม่ได้ออกไปเล่นดนตรีงานจ้างที่เคยเข้ามาก็ถูกเลื่อนไปก่อนให้สถานการณ์ดีขึ้นแล้วค่อยกลับมาคุยกันใหม่” (23 มีนาคม 2564) เฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปี “งานดนตรีแทบไม่มีเข้ามาเลยเพราะว่าถูกสั่งปิด ทำให้แนวดนตรีแทบไม่มีเข้ามา ทำให้ตอนนี้มีงานที่ทำอยู่บ้าน คือ สอนพิเศษเท่านั้นเองครับ” (5 มีนาคม 2564)

ส่วนการจ้างงานของนักดนตรีนั้น คุณนนทเดช บุรณะสิทธิพร ซึ่งเจ้าของกิจการ The Rock Pub ในจังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวถึงผลกระทบที่นักดนตรีกลางคืนได้รับไว้ว่า “คนทำงานกลางคืนก็เหมือนคนทำงานกลางวันที่ต้องใช้ชีวิต แต่ตอนนี้กลับได้รับผลกระทบถูกสั่งปิดโดยไม่ได้รับการเยียวยา เวลาซื้อหรือสั่งคَمْหรือเห็นว่าสถานบันเทิงถูกปิด ก็จะเข้าใจว่าผลกระทบที่ได้รับ คือ คนอย่างผมที่เป็นเจ้าของกิจการ หรือเจ้าของเล้าจน์ เจ้าของอาบอบนวดรีเปลา่ จริง ๆ ชีวิตของคนทำงานกลางคืนมันเยอะมาก เป็นวงจรที่ไม่ได้แตกต่างจากคนทำงานกลางวันเลย เวลาออกไปก็มีตั้งแต่พนักงานร้านอาหาร พ่อครัว แม่ครัว นักดนตรี คือ มันเยอะแยะมากมายแล้วกระทบหมด” ในส่วนการรับงานของนักดนตรีในช่วงก่อนโควิด 19 นั้นจะรับงานเองคนเดียวหรือผ่านการจ้างงานจากเจ้าของร้านอาหารหรือที่มจัดหางานเพราะมันสะดวก คนจ้างงานจะรู้ว่าเราสามารถรับงานอยู่เสมอ หากมีคนสนใจงานก็จะทักแชทในเฟซบุ๊กหรือโทรมาติดต่องาน พอเกิดภาวะโควิด 19 การรับงานของนักดนตรีก็เปลี่ยนไปเป็นการทำงานในโฮมสตูดิโอที่บ้านหรือห้องพักของนักดนตรีหรือมีการปรับเปลี่ยนงานเป็นการแสดงดนตรีตามสื่อออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย ซึ่งถือว่าแปลกใหม่ในวงการนักดนตรีเป็นอย่างมาก

3. การระค่าใช้จ่าย

ในเมื่อรายได้จากการทำงานลดลงงานที่ได้รับอนุญาตเล็กน้อยหรือเลื่อนไปอย่างไม่มีกำหนดนั้น ผลกระทบที่นักดนตรีต้องเจออีกหนึ่งอย่าง คือ การระค่าใช้จ่ายที่มีอยู่เดิม และยังคงเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์โควิด 19 โดยผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงการระค่าใช้จ่ายที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละเดือน เช่น ค่าที่พักอาศัย ค่าอุปกรณ์ในการทำงาน ค่าเดินทางไปทำงานค่าน้ำมัน รายจ่ายของธนาคารต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องรับผิดชอบในทุกเดือนอย่างตรงเวลาโดยไม่สามารถเลื่อนผ่อนชำระได้ เช่น ค่าที่พักอาศัยหรือการชำระของธนาคาร จากคำสัมภาษณ์ของเฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปี ได้กล่าวถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงโควิด 19 ไว้ว่า “ค่าใช้จ่ายของผมส่วนมากเป็นค่าหอพัก ผมอยู่หอพักมันต้องมีค่าใช้จ่ายค่าเช่าทุกเดือนมีค่าน้ำ ค่าไฟแยกด้วย เลยเป็นสิ่งที่ต้องจ่ายทุกเดือน มีค่าเดินทางไปสอนพิเศษที่สถาบันดนตรี และก็มีค่าอุปกรณ์ดนตรีที่ต้องเปลี่ยนพวกสายกีตาร์ น้ำยาทำความสะอาดกีตาร์ประมาณหนึ่งพันบาทต่อเดือน แต่บางเดือนก็ไม่ต้องใช้ก็เอาเก็บไว้ใช้ในส่วนอื่น” (5 มีนาคม 2564) เทียน (นามสมมติ) อายุ 26 ปี “เพราะไม่มีงานจ้างเราก็ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเอง เช่น ต้องจ่ายค่าเทอมลูกทุกเทอม และค่าเช่าห้องพักที่เช่าไว้ ที่ผ่านมาก็ไม่มีการเหี่ยวหายไ้ ๆ มีแต่ตัวเราที่ต้องแบกรับภาระเองตรงนี้ก็รู้สึกแยเหมือนกัน” (27 กุมภาพันธ์ 2564) ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า การเกิดการระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้นมีการสวนทางกับงาน และรายได้ที่นักดนตรีได้รับนั้นน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดทำให้ประเด็นการระค่าใช้จ่ายจึงเป็นประเด็นที่นักดนตรีได้รับผลกระทบโดยตรง

ส่วนตารางที่ 3 เป็นตารางที่แสดงผลการวิจัยในประเด็นการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัว ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในกลุ่มนักดนตรี จากผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปจากการค้นพบตามระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การถอดเทปจากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลโดยอธิบายตามประเด็นที่สำคัญซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ในกลุ่มนักดนตรี

เกณฑ์ในการวิเคราะห์	ข้อค้นพบ
1. อาชีพที่สอง	เกิดการหาอาชีพเสริมเพื่อเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว ซึ่งอาชีพที่สองจะเป็นอาชีพที่ผู้ให้ข้อมูลนั้นถนัดหรือมีความสนใจในช่วงโควิด 19 เช่น อาชีพรับส่งอาหารเดลิเวอรี่ ครูสอนดนตรี นักแต่งเพลง เป็นต้น
2. การฝึกฝนทักษะ	ในช่วงโควิด 19 ถือว่าเป็นช่วงที่ต้องพักงานยาวนานจึงเกิดการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ใหม่ ๆ โดยจะเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลไม่เคยเรียนรู้มาก่อน
3. การประหยัดค่าใช้จ่าย	เนื่องจากที่ผ่านมาผู้ให้ข้อมูลได้มีรายจ่ายที่ต้องจัดการ และชำระในทุกเดือน จึงทำให้ที่ผ่านมาผู้ให้ข้อมูลไม่มีความคิดในการบริหารเงินเก็บเงินออม และเงินที่ไวใช้จ่ายไว้ในอนาคต
4. การวางแผนอนาคต	หลังโควิด 19 ผู้ให้ข้อมูลมีการวางแผนถึงอนาคตหลังจบภาวะโควิด 19 เกี่ยวกับการทำงาน และการจ้างงานมากขึ้น

จากตารางที่ 3 ในบทความที่ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลพบว่ามีประเด็นหลักที่สำคัญ คือ

1.อาชีพที่สอง

จากการศึกษาความหมายของคำว่าของคำว่าอาชีพที่สองนั้น มีความหมายที่ว่างงานหรืออาชีพเสริมที่สามารถต่อยอดให้เป็นอาชีพที่มั่นคงได้หรือเป็นงานที่สามารถทำได้ โดยไม่ใช้ในรูปแบบงานประจำ แต่อาชีพที่สองจะเป็นงานที่มีรายได้แน่นอน ในส่วนของการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่ม้งานที่สองรองรับ และยังคงรอคอยให้สถานการณ์ของโควิดนั้นดีขึ้นจึงจะกลับไปทำงานนักดนตรีแบบเดิม โดยเฟรม โค้ก และกันที่เป็นนักดนตรีกลางคืน แต่ในปัจจุบันทั้งสามมีอาชีพที่สองเพื่อให้มีรายได้เข้ามาช่วยเหลือในช่วงสถานการณ์ของโควิด 19 ที่ยังไม่ดีขึ้น โค้ก (นามสมมติ) อายุ 28 ปี “คิดว่าการเป็นนักดนตรีเพียงอย่างเดียวมันไม่พอ ต้องหาอาชีพบางอย่างที่จะช่วยเหลือเราไปด้วย การเกิดโควิดทำให้เห็นได้ว่าการประกอบอาชีพเดียวเราก็อาจจะแย่ได้ในประเทศนี้เพราะสวัสดิการมันไม่ได้ครอบคลุมทุกคน แล้วถ้าเวลาไม่มีใครมาช่วยเหลือเราทำอะไรไม่ได้เลย เลี้ยงตัวเองก็ไม่ได้” (5 มีนาคม 2564) เฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 “การมีอาชีพที่สองก็ถือว่าเป็นข้อดีมาก ๆ ในการทำงานเป็นนักดนตรี เราไม่ทราบว่าอนาคตเราจะสามารถอยู่กับการเล่นดนตรีได้ตลอดไปหรือไม่ อย่างตัวผมทำงานเป็นครูสอนดนตรีด้วยทำให้มีรายได้ตรงนี้มาช่วยเหลือในช่วงโควิด 19 แต่การสอนก็ลำบากก็ต้องมีการปรับตัว

ในการสอนด้วย” (5 มีนาคม 2564) ส่วนกัน (นามสมมติ) อายุ 26 ปี ก็มีอาชีพที่สองสำรองไว้แล้ว “ตอนนี้อาชีพที่สอง เป็นงานช่างภาพ ทำให้มีรายได้เข้ามาช่วยเหลือในช่วงโควิด 19 และเพื่อน ๆ ที่เล่นดนตรีด้วยกันก็เริ่มมองหาอาชีพที่สองกันบ้างแล้วไม่งั้นจะไม่มีเงินมาใช้จ่าย ตอนนี้นางโนน ที่ทำแล้วมีรายได้ทำไปก่อน เช่น ขับเดลิเวอรี่ส่งของส่งอาหาร” (18 เมษายน 2564)

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของนักดนตรีในการทำงาน คือ การเกิดอาชีพที่สอง นั่นถือว่าเป็นสิ่งที่นักดนตรีเพื่อการอยู่รอด และหารายได้มาช่วยเหลือตนในช่วงภาวะโควิด 19 ยังคงอยู่ในประเทศไทย แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลบางท่านยังคงรอคอยให้สถานการณ์นั้นดีขึ้นในเร็ววัน ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้นักดนตรีได้ปรับตัวเพื่ออยู่รอด และสามารถกลับมาทำงานเป็นนักดนตรี กลางคืนได้อย่างปกติดังเดิม

2. การฝึกฝนทักษะ

เนื่องจากรูปแบบการทำงานที่เป็นรูปแบบทำงานที่บ้านหรือที่พัก (Work From Home) ทำให้นักดนตรีต้องทำงานอยู่กับที่หรือนักดนตรีบางท่านเกิดว่างงานหรือภาวะการว่างงาน (Unemployment) ทำให้ต้องมีการหากิจกรรมหรือสิ่งที่มาทำให้เกิดการไม่เบื่องานว่างงาน จนเกินไป และยังเกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ตนเองด้วย โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่านจะมีกิจกรรมในเวลาว่างส่วนมากจะเป็นการฝึกฝนทักษะแก่ตนเอง เช่น การทำกิจกรรมกับครอบครัว การเรียนพิเศษออนไลน์ การหาคอร์สเรียนออนไลน์ฟรี เช่น เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม การเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมหรือทบทวนบทเรียนของเครื่องดนตรีที่ตนเองใช้ทำงาน การเรียนรู้เรื่องหุ้น หรือการลงทุนที่กำลังเป็นที่นิยมในขณะนี้ เพรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปี ได้กล่าวในการสัมภาษณ์ไว้ว่า “ช่วงที่ต้อง Work From Home นั้นผมก็หากิจกรรมทำไม่ให้เกิดเบื่อในช่วงที่ต้องอยู่ในห้องพัก มีการฝึกกีตาร์เพิ่มขึ้นด้วยเนื่องจากจะได้พัฒนาฝีมือตนเองให้ดียิ่งขึ้นแล้วก็สามารถไปสอนเด็ก ๆ ได้ดีขึ้นด้วย และผมยังมีการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ด้วย เพื่อในอนาคตจะสามารถใช้ความรู้ในส่วนนี้ได้” (5 มีนาคม 2564) ส่วนเทียน (นามสมมติ) อายุ 26 ปี “ช่วงล็อกดาวน์ ก็หากิจกรรมทำกับลูกเพราะต้องเรียนออนไลน์อยู่ตลอดเวลา เวลาไม่เข้าใจในเนื้อหาการเรียนก็ต้องฝึกหาข้อมูลเพื่อจะสอนลูกได้ พวกเรื่องภาษาอังกฤษ ภาษาจีนก็จำเป็น เราจะได้มีความรู้เพิ่มขึ้นด้วย” (27 กุมภาพันธ์ 2564) และโชระ (นามสมมติ) อายุ 41 ปี ถึงจะใช้ชีวิตเกี่ยวกับงานเป็นส่วนใหญ่ แต่พอเกิดโควิด 19 ก็ต้องหันมาหากิจกรรมทำเพื่อฝึกฝนตนเอง “พออยู่บ้านว่าง ๆ ก็เริ่มหากิจกรรมทำ หัดแต่งเพลงบ้าง ศึกษาการแต่งเพลงจากเว็บไซต์ออนไลน์มีปลูกต้นไม้บ้างเพราะกำลังเป็นที่นิยม หากมีงานอะไรที่ทำได้ก็จะลองฝึกทำ เด็กสมัยนี้เก่งมากมีความรู้ความสามารถเยอะมากขึ้น เราก็ต้องตามให้ทันยุคสมัย” (23 มีนาคม 2564)

3. การประหยัดค่าใช้จ่าย

การประหยัดค่าใช้จ่ายถือว่าเป็นอีกหนึ่งสิ่งในการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวที่เกิดขึ้นกับนักดนตรี และผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายที่ได้กล่าวถึงในช่วงต้นทำให้ผู้ให้ข้อมูลตระหนักถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้นหลังจากจบภาวะโควิด 19 และมีการพูดถึงการออมเงินหรือการลงทุนในการใช้เงินภายในอนาคตเพื่อที่จะสามารถมีเงินใช้โดยไม่ลำบาก โดย โชระ (นามสมมติ) อายุ 41 ปี ได้กล่าวถึงเรื่องการประหยัดค่าใช้จ่ายไว้ว่า “ในอนาคตหรือหลังจากจบโควิดผมคงต้องมีเงินเก็บที่ไวใช้ในอนาคต เพราะปัจจุบันก็นำเงินไปใช้ในตอนที่ไม่มีงานเล่นดนตรี ทำให้ต้องมองถึงการเก็บเงินมากขึ้น” (23 มีนาคม 2564) และเฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปีก็มองถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายโดยการตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อประหยัดในการใช้จ่ายมากขึ้น “ผมมองถึงการลงทุนไว้บ้างอาจจะมีการเก็บเงินสักก้อนไว้เผื่อฉุกเฉิน ก่อนโควิดไม่ได้นึกถึงในส่วนนี้เลย ทำงานได้เงินก็ใช้จ่ายไปเลยไม่ได้มีส่วนที่เก็บไว้เลย ทำให้คราวนี้ตั้งใจจะเก็บเงิน อาจจะมียอดดอกเบี้ยหรือรถสักคัน และพยายามจะตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อเซฟเงินมากขึ้น” (5 มีนาคม 2564) โค้ก (นามสมมติ) อายุ 28 ปี “จำได้ว่าช่วงนั้นมีเงินเยียวยาเดือนละห้าพันเราก็ตกทะเบียนไปก่อน แต่ยังงี้ก็ต้องประหยัดค่าใช้จ่ายในอนาคตอยู่ดี เพราะว่าเงินเยียวยาที่ได้มาก็เป็นใช้แค่สองเดือนเท่านั้นเอง ถ้าถามว่าเงินเยียวยาพอช่วยเหลือได้ไหม ก็พอได้ครับ แต่ไม่ได้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายจริงที่เราต้องหาต่อเดือนได้มากกว่าเท่านั้นเอง” (11 มีนาคม 2564) มัด (นามสมมติ) อายุ 30 ปี “เหมือนตอนนี้เราไม่สามารถควบคุมอะไรได้ สิ่งที่เราทำได้ คือ ตอนนี้ต้องประหยัดค่าใช้จ่ายทุกอย่าง และรอให้สถานการณ์ดีขึ้นไปก่อน” (6 พฤษภาคม 2564) ซึ่งถือว่าการประหยัดค่าใช้จ่ายในกลุ่มนักดนตรีจะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจัดการได้ยาก แต่ก็เป็นการเริ่มต้นที่ดีมากในการเปลี่ยนแปลงตนเอง และปรับตัวให้เข้าสถานการณ์โควิด 19 ที่ไม่รู้จะจบในวันใด

4. การวางแผนอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงการวางแผนอนาคตไว้อย่างหลากหลายรูปแบบ เช่น เทียน (นามสมมติ) อายุ 26 ปี ที่ยังคงรอให้สถานการณ์โควิด 19 ดีขึ้นหรือสามารถเปิดสถานบันเทิง ร้านอาหารให้นักดนตรีได้ทำงานอย่างปกติดังเดิม “เทียนวางแผนเรื่องงานไว้ว่ารอให้ทุกอย่างดีขึ้นคงกลับมารับงานอย่างเดิม ซึ่งก็ไม่ว่าเมื่อไหร่แต่เราก็รักงานดนตรีไม่ยากไปทำอาชีพไหนซึ่งคงต้องทำได้แต่รอให้สถานการณ์ดีขึ้น มีการวางแผนเรื่องค่าใช้จ่ายด้วยว่าจะต้องประหยัดหรือเก็บไว้ในยามฉุกเฉินมากขึ้น” (27 กุมภาพันธ์ 2564) ส่วนเฟรม (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวไว้ว่า

“ผมมีการวางแผนการทำงานไว้ว่าอาจจะมีกรับงานรูปแบบอื่นมากขึ้น และงานเดิมก็ยังคงรับอยู่ งานรูปแบบใหม่ เช่น การสอนพิเศษเครื่องดนตรีอื่นนอกจากกีตาร์ รับงานลงเสียงโฆษณาหรือ งานเกี่ยวกับดนตรีมากขึ้นด้วย” (5 มีนาคม 2564) โสระ (นามสมมติ) อายุ 41 ปี “อนาคตอยาก ีกลับไปเล่นดนตรี เพราะคิดถึงงานดนตรีมาก เหมือนเราไม่ได้ใช้ชีวิตกับมันมานาน พอห่างหาย มานานก็รู้สึกคิดถึง” (23 มีนาคม 2564)

จากข้อค้นพบทั้งหมดที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ทำให้ทราบถึงผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการปรับตัวของนักดนตรีในช่วงที่เกิดภาวะโควิด 19 ว่าในช่วงก่อน และหลังเกิดโควิดนั้น มีผลกระทบทั้งการทำงาน รายได้ที่ไม่ได้รับ และรายได้ที่น้อยลงรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ทำให้นักดนตรีต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์รวมทั้งเข้าใจถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงของนักดนตรีด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการอภิปรายผลการวิจัยนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

การจ้างงานของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 ท่านในช่วงก่อนที่เกิดสถานการณ์ โควิด 19 เป็น รูปแบบการจ้างงานที่เป็นเหมือนกันจ้างงานผ่านนายจ้างโดยตรง โดยที่นายจ้างจะเป็นการคัดเลือก นักดนตรีมาร่วมงาน หรือเป็นการแนะนำงานแบบปากต่อปาก เช่น วงดนตรีเคยทำงานกับร้านอาหาร หรือสถานบันเทิงนั้นก็แนะนำวงที่มีรูปแบบเข้ากับร้านหรือสถานบันเทิง สามารถสร้างสีสัน และความสนุกให้แก่ผู้ที่มาใช้บริการได้ ซึ่งนายจ้างสามารถให้รายได้แก่นักดนตรีเป็นรายชั่วโมง หรือรายเดือนได้ขึ้นอยู่กับการทำสัญญาข้อตกลงกันในเอกสารข้อตกลงของนายจ้าง และลูกจ้าง โดย ส่วนมากนักดนตรีกลางคืนจะเป็นนักดนตรีที่ทำงานในรูปแบบอิสระ ไม่มีกฎหมายตัวและ ยังสามารถรับงานได้หลากหลายสถานที่ขึ้นอยู่กับการจัดการเวลาของนักดนตรี ทำให้เวลา การทำงานของนักดนตรีกลางคืนนั้นเป็นเวลางานในช่วงกลางคืนโดยเฉพาะ ส่วนในเวลากลางวัน ก็จะเป็นเวลาพักผ่อนหรือใช้เวลาฝึกฝนทบทวนความรู้ในการทำงานได้ ซึ่งในส่วนนี้จะสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัยที่ต้องการทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และรูปแบบการจ้างงานของนักดนตรีในปัจจุบัน

การที่นักดนตรีได้รับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงภาวะโควิด 19 นั้นมีตัวแปรสำคัญที่สำคัญได้แก่ การทำงานของนักดนตรี การเปลี่ยนแปลง และภาวะโควิด19 ที่ถูกกล่าวถึงในส่วนของผลกระทบนักดนตรีการปรับตัวที่เกิดขึ้นของนักดนตรี จนเป็นที่มาของ คำตอบในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของงานวิจัยคือการศึกษาศึกษา “ผลกระทบ” และ “การปรับตัว” ของ

นักดนตรีในภาวะการแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักดนตรีเริ่มต้นนั้น เกิดจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาจนเกิดเป็นโรคโควิด 19 ที่ทำให้ประชาชนในประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากภาวะโควิด 19 ทำให้ต้องเกิดการล็อกดาวน์รวมทั้งการใช้ พรก.ฉุกเฉิน ปิดสถานบันเทิง และร้านอาหารในช่วงเวลากลางคืนชั่วคราวรวมทั้งงดกิจกรรมภายในสถานบันเทิง และร้านอาหารทุกรูปแบบเพื่อควบคุมจำนวนคนลดการเกิดคลัสเตอร์โควิด และควบคุม สถานการณ์ให้ดีขึ้น ทำให้นักดนตรีได้รับผลกระทบโดยตรงจากการประกาศใช้ พรก.ฉุกเฉิน ครั้งนี้ โดยตรง นอกจากการเกิดพรก.ฉุกเฉินนั้น ในประเทศไทยมีการใช้มาตรการล็อกดาวน์ (Lockdown) หรือการปิดเมือง ซึ่งเป็นการงดจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่ ระบาดของโรคโควิด 19 และลดการสัมผัสใกล้ชิดกัน จากการรายงานของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ที่ได้กล่าวถึงผลกระทบของโควิด 19 ต่อแรงงานไทยในช่วงที่เกิดการล็อกดาวน์ พบว่า การล็อกดาวน์ส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุคคลที่อยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างกะทันหัน (Supple-side Effect) และยังสามารถส่งผลกระทบทางอ้อมต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้โดนล็อกดาวน์ด้วย เช่น เมื่อไม่มีคนมาทำงาน การบริโภคจ่ายสินค้าบริเวณใกล้เคียงที่ทำงานลดลง ความต้องการใช้ รถสาธารณะก็น้อยลง และสามารถส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยง กันได้ (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2564) ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในด้านผลกระทบ และ การเปลี่ยนแปลงของนักดนตรีนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัว และการจ้างงาน ของพ.ร.ก. คุ้มครองแรงงานที่หมายถึงการจ้างงานที่จะต้องมีการจ้าง และนายจ้างในการตกลงสัญญา การทำงานด้วยกันรวมทั้งต้องมีการให้สินจ้างลูกจ้างอยู่เสมอตลอดเวลาการทำงาน (พ.ร.บ.คุ้มครอง แรงงาน, 2541) และยังสามารถสอดคล้องกับแนวคิดแรงงานนอกระบบซึ่งมีความหมาย คือ ผู้ที่มีงานทำ ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีความสัมพันธ์ทางสังคมจากการทำงานเช่นเดียวกับแรงงาน ในระบบหรือผู้ที่มีการจ้างทำ แต่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่มีสวัสดิการคุ้มครอง อย่างเต็มที่ (กระทรวงแรงงาน, 2555) ซึ่งนักดนตรีจัดเป็นแรงงานนอกระบบที่ได้รับผลกระทบจาก ภาวะโควิด 19 ด้วยเช่นกัน และแรงงานนอกระบบนั้น ต้องมีนโยบายคุ้มครองคนทำงานที่มีอยู่แล้ว นั้นต้องสามารถครอบคลุมแรงงานนอกระบบได้มากขึ้น สอดคล้องกับธรรมชาติของแรงงานนอกระบบ และทำให้คนทำงานทุกคนทั้งนอกระบบ และในระบบเข้าถึงคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานได้อย่าง เท่าเทียมกัน (ศยามล เจริญรัตน์, 2560) ส่วนการปรับตัวของนักดนตรีมีการปรับตัวในการทำงาน ที่จะมีการทำงานรูปแบบ Work From Home และอาชีพที่สองเกิดขึ้น รวมทั้งมีการวางแผนในส่วน ของ การบริหารเงิน การทำงานให้เข้ากับสถานการณ์โควิด 19 มากขึ้นอีกด้วย ในส่วนของอาชีพที่สอง

ที่เป็นอีกหนึ่งประเด็นในการปรับตัวของนักดนตรีนั้น การทำอาชีพที่สอง จึงเป็นการทำงานเสริมหรือเป็นการหางานทำในช่วงที่เกิดโควิด 19 ผู้ให้ข้อมูลบางท่าน มีการทำอาชีพที่สองเป็นอาชีพหลัก เพราะคิดว่าในปัจจุบัน ที่เกิดภาวะโควิด 19 จะสามารถหางานที่มั่นคงได้ยาก ซึ่งตอนนี้ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความเห็นที่ว่างงานที่มั่นคงที่สุดคือ งานที่มีรายได้ที่แน่นอน และสามารถเลี้ยงดูครอบครัวและตนเองได้อย่างไม่ลำบาก ซึ่งในอาชีพที่สองจะเพิ่มช่องทางหารายได้เพิ่มขึ้นเพราะไม่ทราบว่าจะขนาดตงานนักดนตรีที่ตัวเองทำจะมีรายได้เปลี่ยนไปหรือไม่ ความมั่นคงในงานดนตรีอาจจะมีการรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไป ซึ่งตรงกับแนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงานที่หมายถึงการมีชีวิตทำงานที่มีความสุขทั้งกายสุขทั้งใจ มีอารมณ์ และสังคมที่ดี โดยมีโครงสร้างองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดสิ่งที่ดีในการทำงานยกตัวอย่าง เช่น การสร้างบรรยากาศที่ดี สร้างความปลอดภัยในการทำงาน การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่องค์กรเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างานในองค์กร เมื่อพนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีจะทำให้มีกำลังใจในการสร้างผลงานที่มีคุณภาพแก่บริษัทมากขึ้น (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2549) ซึ่งการปรับตัวนั้นตรงกับงานวิจัยในปี พ.ศ. 2564 ของสุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ มีความเกี่ยวข้องกับผลกระทบของนักดนตรีในช่วงโควิด 19 ในตัวงานวิจัยได้พูดถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมจากสถานการณ์โควิด 19 ของประชาชน ซึ่งในงานวิจัยได้กล่าวถึงการผลกระทบการปรับตัวของประชาชน และผลการวิจัยพบว่าภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัวโดยการใส่หน้ากากอนามัย เว้นระยะในพื้นที่สาธารณะรวมทั้งยังไม่ได้มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหาในด้านเศรษฐกิจนั้นมีการช่วยเหลือจากเงินเยียวยา การเสริมสร้างอาชีพ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางสังคมเป็นการดูแลด้วยตัวของประชาชนเอง ได้แก่การดูแลสุขภาพ การลดการพบปะในสถานที่สาธารณะซึ่งทุกคนในสังคมต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน (สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ, 2564)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำงานวิจัยไปใช้เพื่อทำความเข้าใจในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มนักดนตรีที่ได้รับผลกระทบ และการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากการเกิดภาวะโควิด 19 โดยใช้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนา และให้การช่วยเหลือได้ในอนาคต

2. สามารถนำข้อค้นพบที่ได้ไปพัฒนาวิถีชีวิตในการทำงาน และการดำเนินชีวิตของกลุ่มนักดนตรีในปัจจุบันให้ได้รับสวัสดิการที่ควรจะได้รับ และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากในงานวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักดนตรีที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโควิด 19 ซึ่งเป็นกลุ่มนักดนตรีกลางคืนที่ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกรวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและเอกสารประเภทสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น พบว่านักดนตรีที่ทำงานในช่วงกลางคืนหรือนักดนตรีอาชีพนั้นไม่ได้มีเพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มนักดนตรีจากทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโควิด 19 เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มนักดนตรีอเมริกา กลุ่มนักดนตรีอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา อินโดนีเซีย ถือว่าได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในครั้งนี้เช่นกัน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่านักดนตรีต่างประเทศนั้นได้รับผลกระทบได้ด้านใดบ้าง มีการปรับตัวและการใช้ชีวิตกับภาวะโควิด 19 นี้อย่างไร รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดบ้าง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. (2555). *แผนกลยุทธ์สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2553–2555*.

สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2563, จาก <https://www.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/2/2019/03/PlanStrategy2553–2555.pdf>.

ศยามล เจริญรัตน์. (2560). *นอกระบบ ห้ามเจ็บ ห้ามตาย ห้ามมีปากเสียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไตรรงค์การโรงพิมพ์.

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (2563). *เมื่อ โควิด-19 ปิดเมือง: ผลกระทบต่อแรงงานไทยในมิติ supply-side*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2564, จาก <https://www.pier.or.th/?abridged=เมื่อ-โควิด-19-ปิดเมือง-ผลก>.

สุพัทธา รุ่งรัตน์, ชูลพีเกอร์ มาโซ, และยุทธนา กาเต็ม. (2563). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

อานันท์ นาคคง. (2563). *วิกฤติ COVID-19 ผลกระทบต่อสังคมคนดนตรีของไทย : ‘อานันท์ นาคคง’*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.bangkoklifefews.com/17195787/%E0%B8%A7>.

Bangkok bank. (2563). *เศรษฐกิจและแรงงานไทยฝ่าภัย COVID-19*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.bangkokbank.com/th-TH/media/1d4cdc6451ff4d6d96807d2eddb3e9f9.ashx>.

Jobthai. (2563). *JobThai* เผยความต้องการแรงงานครึ่งปีแรกของปี 2563 และผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2563, จาก <https://techsauce.co/pr-news/jobthai-reveals-demand-first-half-of-the-year>.